אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת שסג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ח' סיון תרע"א – יפו

נמען: רב בחוץ לארץ שמבקש לשלוח את בנו לארץ

הגימנסיה 'עוקרת את שורש האמונה' – זהו ניסיון ב'לאומיות כופרת', 'בחירת אלהים חדשים'. בית המדרש למורים בירושלים טוב ממנה, אבל אינו עמוק דיו, ומה שהרב קוק יודע עליו רחוק יותר. 'תחכמוני' הוא 'הצמח היחידי', עם מורים מגרמניה ברוח הרש"ר הירש והרב הילדסהיימר, ועתיד להשתוות לגימנסיה אירופית.

עיקרי הדברים

- הגימנסיה – לאומיות כופרת.
- בית המדרש למורים.
- 'תחכמוני' כחלופה.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ח' סיון תרע"א[4].

אדוני הרב שליט"א[5],

מכתבו היקר, הרצוף אהבת אמת לאה"ק[6] ולאור ד' על עמו ונחלתו, הגיעני. וע"ד[7] חפצו לשלח את בנו פה למטרת חנוכו, הנני מוצא להגיד לכת"ר[8], את דעתי בקצרה.

ע"ד[9] הגמנסיה. [על דבר גימנסיה "הרצליה" ביפו] לפי מצבה כעת, אין לנו בה שום עסק. היא עוקרת בידים את שורש האמונה ומכבה את זיק אש דת קודש שבלב חניכיה. נסיון עושה בזה הלאומיות הקרועה מעל הקדושה הישראלית, עם נשמותיהם של בני עמנו, לראות איך מתגדלת לאומיות כופרת. אבל אנו יודעים מראש לפתור, שהנסיון לא יצלח. זהו פשוט בחירת אלהים חדשים. [על פי שופטים ה, ח]

הסמינר-למורים הירושלמי [בית המדרש למורים של חברת "עזרה" בירושלים] עומד הוא במעלה יותר טובה בערכו כלפי הדת והיהדות הטהורה, נגד הגמנסיה, אבל גם בו לא עמוק הוא השורש אשר נוכל לקוות פרי קודש הלולים. [ויקרא יט, כד] זרמי הזמן החדשים דורשים כח רוחני הרבה יותר נשגב, יותר מואר, מזה שהסמינר נותן. אבל עלי להעיר, כי תחת אשר ידיעתי מהגמנסיה

---

1 ב"ה – ברוך השם

2 עה"ק – עיר הקודש

3 ת"ו – תבנה ותכונן

4 תרע"א – השנה תרע"א (1910/1911)

5 שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן

6 לאה"ק – לארץ הקודש

7 וע"ד – ועל דבר

8 לכת"ר – לכבוד תורתו

9 ע"ד – על דבר

היא ידיעה קרובה, מצד קרבת המקום, היא מהסמינר ידיעה רחוקה, שיש בה הרבה מן ההשערה.

אמנם ה"תחכמוני" זהו הצמח היחידי כעת שעינינו אליו נשואות. ע"י[10] מורים מובהקים מאשכנז, שכבר אגדו ביניהם ע"י ההדרכה של גדולי הדור העבר שמה, כהר"ש[11] הירש ור"ע הילדסהיימר [הרב שמשון רפאל הירש והרב עזריאל הילדסהיימר, מנהיגי היהדות האורתודוקסית בגרמניה] ז"ל[12], את כח האיגוד, של דעת העולם והחיים עם אומץ יראת ד' ואהבת תורה ומצות באמונה ולב שלם, הננו עושים פה את מעשינו. אבל אנו עומדים כעת בראשית צעדינו, מקוים אנחנו שחפץ ד' בידנו יצליח, להרים קרן על אדמת הקודש ביראת ד' טהורה וחכמה ודעת גם יחד.

אינני יודע מה המה הלמודים שכבר סגל לו בנו שי'[13]. מובן הדבר שאך אז אוכל ליעצו שיכנס ל"תחכמוני" להשלים את חנוכו, אם רק עומד הוא במדרגה כזאת שלמודי הקודש והחיל של ה"תחכמוני" כעת דרושים לו. ויש תקוה כי במשך השנים יתגדל המוסד, ויהיה במשפט הלמודים [בסדר הלימודים] שוה לאחת הגמנסיות האירופאיות, למען נוכל להחזיק מעמד נגד השטף הגדול של החפצים להוביש כל מזרע [לייבש כל זרע (על פי ישעיהו יט, ז)] אמונת אומן וכל קדש ד' מבית ישראל.

קשה מאד אמנם הוא לנו המעבר, אבל ב"ה אור גדול, אור תקות חיים וישועת עם, זורח לנו על אדמת הקודש.

מפני העבודה והטרדה הרבה הנני מוכרח לקצר, ואו"ש[14] וברכה כנה"ר[15],

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

10 ע"י - על ידי

11 כהר"ש - כ + הר"ש: הרב רבי שם שמתחיל באות ש (כגון שמואל / שלמה / שמעון / שמחה / שאול) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

12 ז"ל - זכרונו לברכה

13 שי' - שיחיה

14 ואו"ש - ואומר שלום

15 כנה"ר - כנפשו הרמה